

Tekst hentet fra denne hjemmeside

[Alkove: seng for adelige og bønder – nu er den tilbage \(bolius.dk\)](http://bolius.dk)

I 1600- og 1700-tallet var natten farlig. Mørket gemte på ondskab, og derfor ville man gerne gemme sig. Derudover var der ofte koldt i hjemmet, så det var en fordel at stuve hele familien sammen, når man skulle sove.

Begge dele er nogle af de vigtigste årsager til, at alkoven – de indbyggede senge med forhæng eller paneler for – var meget udbredte i de danske hjem på den tid.

Det forklarer Stefanie Høy Brink, museumsinspektør ved Københavns Museum.

Det var de fyrstelige og adelige, der fik alkoverne først, men de var også en stor del af bondesamfundet. De var blot mere simple og rodede end de adeliges alkover, der ofte var elegant dekorerede og med deciderede paneler. Alkoverne i bøndernes hjem havde højst et forhæng for, og var ellers fyldt op med puder, dyner og halm. Det har nok været rimelig ulækkert med lus, lopper og måske endda mus, mener hun.

Alkove i stuen eller som alkoverum

I bondehusene stod alkoven ofte inde i stuen, mens de rige havde alkoverum. Alkoverne var dog – uanset hvor de stod - noget kortere end nutidens senge. Både fordi danskerne var lavere i 1600- og 1700-tallet, end vi er nu. Men også af forskellige praktiske årsager.

Onde ånder: Folk sad nøgne med nathue og sov

- Jo mindre alkoverne var, jo nemmere kunne man holde varmen i dem. Og så sad man også ofte op og sov med benene trukket op under sig. Det var trygt, og man kunne hurtigt springe ud af sengen, hvis der var onde ånder på spil, forklarer Stefanie Høy Brink.

Hun tilføjer, at de fleste i øvrigt sov nøgne på den tid. Kun med nathue på. Hovedet var den eneste kropsdel, der stak udenfor de tunge dyner, man havde.

Alkove forsvandt i 1800-tallet

I 1800-tallet forsvandt alkoverne dog ud af mange huse. Ifølge Stefanie Høy Brink både fordi lægevidenskaben gjorde folk klogere på behovet for søvn og god hygiejne, og at alkoven derfor passede dårligt til det større fokus på lys, luft og renlighed.

Derudover skete der en større opdeling på både små og store gårde, så karle og piger i huset skulle sove et andet sted, forældrene fik eget værelse, og børnene fik deres. Og så var der også status i at komme af med alkoven, forklarer Kristine Virén, arkitekt og formidlingschef i Videncentret Bolius.

- Alkoven havde sin praktiske berettigelse igennem en meget lang periode, men fordi den refererede til små kår og fattigdom, røg den ud, så snart man fik råd til noget andet. Altså rigtige senge og soverum. Derudover fik vi bedre varmekilder og lys, så vi ikke havde det samme behov for at stuve os sammen om natten, forklarer hun.